

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018 și a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 martie 2018, în cauza penală privind-l pe

Cebotari Alexandru Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță:* 05.08.2015 - 16.03.2018

2. *Instanța de apel:* 18.09.2018 - 14.11.2018

3. *Instanța de recurs:* 18.02.2019 - 23.04.2019

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2018, **Cebotari Alexandru Xxxxx** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal, la 1 an 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

A fost lăsată fără examinare acțiunea civilă a părții vătămate Gorea Denis, cu privire la repararea prejudiciului material.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă a părții vătămate Buciușcan V., urmând ca asupra cuantumului său se pronunțe instanța de judecată în procedură civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța a constatat că, Cebotari A., la data de 02 iulie 2015, aproximativ ora 10:25, aflându-se pe str. Xxxxx și suspectat de consum de droguri, a fost stopat de către colaboratorii poliției Gorea Denis și Buciușcan Ion, care fiind în exercitarea serviciului de menținere a ordinii publice, i-au propus lui Cebotari Alexandru să-i urmeze la Inspectoratul de poliție Rîșcani al DP mun. Chișinău, pentru clarificarea circumstanțelor cazului, însă acesta urmărind scopul sistării activității de serviciu a colaboratorilor de poliție, s-a opus cerințelor legale ale acestora și i-a aplicat lui Gorea Denis o lovitură în regiunea feței, cauzându-i dureri fizice, totodată i-a deteriorat pantalonii, iar lui Buciușcan Ion i-a deteriorat telefonul mobil de model „Lenova A 850”, astfel

cauzându-i lui Gorea Denis prejudiciu material în sumă de 800 lei, iar lui Buciușcan Ion prejudiciu material în sumă de 3500 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Cebotari Alexandru a comis *aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere ori a rudelor ei apropiate, fie nimicirea bunurilor acestora în scopul sistării activității lor de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane, precum și aceleași acțiuni aplicate împotriva persoanei care își îndeplinește datoria obștească sau a rudelor ei apropiate în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unei fapte antisociale, adică infracțiunea prevăzută de art. 349 alin. (1¹) Cod penal.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul, care a solicitat casarea acesteia, invocând că cauza penală a fost examinată în lipsa lui care nu a fost legal citat, nu a avut posibilitatea să facă cunoștință cu materialele cauzei, pronunțarea sentinței a avut loc în lipsa sa. Cu sentința contestată a făcut cunoștință pe data de 26.07.2018, când a fost reținut.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatului Cebotari A. a săvârșit infracțiunea incriminată prevăzută de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, după indicii calificativi - *aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătate față de persoana cu funcție de răspundere, cu nimicirea bunurilor acestora în scopul sistării activității lor de serviciu.*

În opinia instanței de apel, vina inculpatului a fost dovedită prin declarațiile părții vătămate Buciușcan I., martorului Buga I. și procesul-verbal de examinare a obiectului cu planșa fotografică din 02 iunie 2015, potrivit căruia a fost supus examinării telefonului mobil de model „Lenova A 850”, deteriorat în urma acțiunilor infracționale ale lui Cebotari Alexandru (f. d. 27-29).

Instanța de apel a respins argumentul inculpatului precum că, acesta nu a cunoscut despre ședințele de judecată, or potrivit extrasului din Registrul de Stat al Populației rezultă că, Cebotari A. născut la 22.08.1998, este domiciliat în s. Cărpinei r-nul Strășeni (f.d.35), iar fiind audiat în calitate de bănuit și de învinuit a declarat că, domiciliază pe adresa mun. Chișinău, str. M. Drăgan 18/2 ap. 39 (f.d.50, 63). Potrivit ordonanței de aplicare a măsurii preventive din 31.07.2015, învinuitului Cebotari A. i-a fost aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea pe un termen de 30 zile (f.d.64).

Instanța de apel a stabilit că, potrivit procesului verbal de informare a învinuitului despre terminarea urmăririi penale din 31.07.2015 (f.d. 67) și a recipisei din 31.07.2015 (f.d. 75), rezultă că lui Cebotari A. i-au fost prezentate

materialele cauzei penale spre informare în prezența avocatului Tașco Vasile, la care aceștia au indicat că „Cereri și obiecții nu nu-s”

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 03.06.2016, s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului Cebotari A., totodată fiindu-i aplicată măsura preventivă arestul preventiv pe un termen de 30 zile (f.d. 102-104).

Instanța de apel a mai constatat că, potrivit procesului verbal de reținere din 18.08.2016 (f.d. 144), inculpatul Cebotari A. a fost reținut în baza încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 03.06.2016, la data de 18.08.2016, ora 11:30, iar potrivit obligației luate de la Cebotari A. la 17.09.2016, rezultă că acesta s-a obligat să se prezinte la ședința de judecată, totodată a indicată că domiciliază pe adresa Xxxxx (f.d.119).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 24.05.2017, s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului Cebotari A., totodată fiindu-i aplicată măsura preventivă arestul preventiv pe un termen de 30 zile (f.d. 140-143).

Potrivit informației din 03.11.2017, rezultă că inculpatul Cebotari A. a fost reținut la 22.09.2017 în baza încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 06.09.2017, fapt confirmat prin procesul verbal de reținere (f.d.148, 149-150).

Fiind dispusă etaparea inculpatului la ședința de judecată fixată pentru 21.11.2017, reprezentantul Penitenciarului nr. 13 a informat instanța că, inculpatul a fost eliberat la 16.11.2017 (f.d.152-verso). Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediu Rîșcani din 22.01.2018, s-a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului Cebotari Alexandru Xxxxx (f.d.179).

Reieșind din cele constatate supra, în viziunea instanței de apel, inculpatul Cebotari A. a cunoscut cu certitudine că în privința sa a fost pornită cauza penală de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal și care a fost expediată în instanța de judecată, însă acesta folosindu-se abuziv de drepturile sale procesuale, intenționat nu se prezenta în cadrul ședințelor de judecată. Totodată în cadrul ședințelor de judecată inculpatul a fost apărat de avocații Sergiu Musteață și Violeta Sîrbu.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, instanța de fond reieșind din prevederile prevăzute de art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului.

Mai mult cu atât, instanța de apel a indicat că în cadrul examinării cauzei penale, de instanța de fond au fost respectate drepturile inculpatului prevăzute de normele de procedură penală și a Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Totodată, instanța de apel a considerat că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond a ținut pe deplin cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-77 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, cât de faptul, prin urmare în privința inculpatului

corect a fost aplicată pedeapsă de închisoare pe termen de 1 an și 8 luni închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

La fel, instanța de apel a respins argumentul inculpatului, precum că are copii la întreținere, or în această parte inculpatul nu a prezentat careva probe.

Mai mult ca atât, instanța de apel a constatat că, inculpatul nu este la prima abatere or, potrivit sentinței Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03.01.2014, rezultă că inculpatul Cebotari Alexandru a comis o infracțiune prevăzută de art. 349 alin.(1¹) Cod penal, și care face parte din același capitol al Codului penal „Infracțiunii contra Autorităților Publice și a Securității de Stat”, prin urmare inculpatul nu a tras concluziile necesare în vederea corectării comportamentului său, în vederea respectării normelor legale.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recurs ordinar avocatul Pîslaru V. în numele inculpatului, prin care solicită casarea acestora, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, cu dispunerea încetării procesului penal.

În motivarea recursului invocă:

- instanța de apel, contrar dispozitivului invocă prevederile art. 414, 415 Cod de procedură penală, cât și recomandările Hotărârii Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005, cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, însă ignoră prevederile art. 414, deoarece superficial a verificat legalitatea și temeinicia sentinței atacate;

- instanța de apel nu argumentează respingerea, dar declară că instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată prevăzută de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, după indicii calificativi — *aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătate față de persoana cu funcție de răspundere cu nimicirea bunurilor acestora în scopul sistării activității lor de serviciu;*

- instanța de apel acceptă declarațiile presupuselor părți vătămate Buciușcan I., Gorea D., cât și a martorului Buga I. date în instanța de fond, contrar prevederilor art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, care prevede că instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță, dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul verbal;

- instanța de fond, contrar prevederilor legale, a desfășurat unele ședințe de judecată în lipsa inculpatului, circumstanță care nu i-a permis inculpatului să pună întrebări participanților și să-și realizeze o apărare efectivă a intereselor sale, fapt care a generat violarea dreptului la apărare, cât și dreptul la un proces echitabil;

- instanța de apel, potrivit art. 414 Cod de procedură penală, era obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală;

- instanța de apel superficial a verificat legalitatea și temeinicia sentinței, a probelor examinate de prima instanță, și nu a consemnat în procesul verbal al sentinței despre faptul citirii declarațiilor părților în proces;

- instanța de apel a acceptat declarația inculpatului Cebotari A. făcută sub presiunea circumstanțelor în care a nimerit, declarație contradictorie declarațiilor făcute în prima instanță;

- instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, deoarece a ignorat prevederile art. 96 alin. (1) Cod de procedură penală;

- instanța de fond nu a constatat dacă angajații IP Rîșcani mun. Chișinău au acționat legal la reținerea inculpatului, nu a constatat necesitatea și scopul reținerii;

- instanțele de fond au ignorat faptul că, în dosar lipsesc careva dovezi a constatării mărimii daunei cauzate prin infracțiune. Ca probe cu privire la mărimea daunei au fost recunoscute doar declarațiile angajaților Denis Gorea și Ion Buciușcan;

- nu s-a dovedit nici printr-un act de expertiză că telefonul mobil al angajatului IP Rîșcani, mun. Chișinău a fost deteriorat, nu s-a stabilit starea funcționabilă anterioară a telefonului, cât și gradul de deteriorare a telefonului, care putea fi înlăturat prin reparația mai puțin costisitoare;

- instanțele de fond contradictoriu menționează în hotărâri despre prejudiciul, care nu a fost evaluat potrivit cerințelor art. 96 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală;

- nu este clar care obiect a fost prejudiciat - încălțăminte sau pantalonii, nu este clar în privința mărimii prejudiciului material a telefonului mobil;

- instanțele de fond nu au ținut cont de faptul necesității, scopului și efectele reținerii și aducerii forțate a inculpatului la secția de poliție Rîșcani;

- din materialele dosarului rezultă că, angajații IP Rîșcani, mun. Chișinău au efectuat o reținere ilegală fără scop și efecte justificative;

- organul de urmărire penală nu a dovedit necesitatea stopării/reținerii inculpatului. Din materialele dosarului se constată că, inculpatul a fost stopat pentru a stabili starea de ebrietate narcotică- care nu a fost stabilită, deci stoparea/reținerea cetățeanului nu a fost justificată;

- în acest caz este prezentă o provocare evidentă.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarant în baza art. 427 alin. 1) pct. 4), 6), 12) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând a decide inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, corect a încadrat acțiunile făptuitorului și în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității

și veridicității ei, iar tate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

Soluția instanței de recurs se întemeiază, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Prin alte cuvinte, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să dispună casarea integrală a acesteia, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în privința persoanei deferite judecării.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept adică odată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar.

Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), precum și să administreze probe noi, pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Pe lângă cele consemnate, este necesar de a face o precizare substanțială, și anume că, după investirea instanței cu soluționarea în fond a cauzei, părților trebuie să le fie asigurate toate garanțiile unui proces echitabil, prin urmare dacă apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, acestea sunt valabile și pentru instanța dată.

Totodată, urmează a se consemna că, procedura de examinare a apelului, prezintă unele particularități. În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile art.6 din Convenția Europeană, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, și prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță

dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Ca atare, avocatul Pîslaru V. în cererea de recurs critică anume faptul că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale expuse supra și a pus la baza deciziei probele cercetate de prima instanță, însă acestea nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Din actele dosarului s-a adevărit că, instanța de apel nu a ținut seama de dispozițiile legale pertinente în acest sens și nu a verificat în cadrul ședinței de judecată probele, prin aceasta încălcând dispoziția art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală.

Așadar, potrivit celor consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată din data de 14 noiembrie 2018, se constată că instanța de apel a verificat dacă sunt probe suplimentare și dacă este necesar de a cerceta suplimentar probele administrate în prima instanță, astfel procurorul a făcut referire la următoarele probe:

- informația privind antecedentele penale în privința lui Cebotari A. (f.d.36);
- informația privind evidența la medical narcolog și psihiatru (f.d.46);
- copia sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 03.01.2014 (f.d.58);
- copia sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 16.11.2017.

Totodată, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a reflectat conținutul declarațiilor date de partea vătămată Buciușcan I., martorului Buga I. și conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului cu planșă fotografică din 02 iunie 2015, redând cu exactitate conținutul acestora și afirmând că, prin acestea se confirmă indubitabil vinovăția inculpatului Cebotari A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin.(1¹) Cod penal, adică *aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere, cu nimicirea bunurilor acestora în scopul sistării activității lor de serviciu.*

În același timp, se observă că declarațiile părții vătămate Buciușcan I., martorului Buga I. și conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului cu planșă fotografică din 02 iunie 2015, nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Instanța de recurs reține că nu se contestă faptul că era de competența instanței de apel să aprecieze probatoriul din dosar, cu toate acestea, este inadmisibil că inculpatul Cebotari A. a fost declarat vinovat de comiterea unei infracțiuni, pe baza probelor cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii

procesual-penale. Din atare considerente, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi verificate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Cebotari Alexandru Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 23 mai 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor